

Тетяна Гурська
Сиракузи (США)

СПОГАДИ ПРО МОЇХ БАТЬКІВ – ВАЛЕНТИНУ ТА ЯКОВА ГУРСЬКИХ*

Добрий день. Мене звати Тетяна Гурська. Для мене велика честь поділитися з вами сьогодні про життя моїх батьків: покійного Якова Гурського і покійну Валентину Гурську, завдяки яких була створена слов'янська книжкова та архівна колекція в «Острозькій академії». Питання: як це сталося, що велика частина бібліотеки мого батька знаходиться в «Острозькій академії»? Я трохи розкажу про батьків, щоб ви зрозуміли як це сталося. Мій батько – Яків Гурський, народився у маленькому селі Жолдаки, з-над річки Сейм на Чернігівщині, в Сумській області 4 листопада 1923 року. В цьому маленькому селі жило тільки кілька сотень мешканців. Його батьки – Пантелеймон Гурський і Ганна Дзюба були селянами. Мійому батькові дуже подобалося свіже повітря і сумська природа. Часто розказував мені і сестрі Лесі, як він і брат Петро плавали у річці Сейм і збирали гриби в лісі. Але його ще більше приваблювали книжки, навчання і знання, чим праця селянина. На щастя, мій батько вижив у Голодомор і під час Другої світової війни він з моїм дідусем, Пантелеймоном Гурським і з братом Петром опинилися в таборах DP (displaced persons camps) в Аусбурзі, в Німеччині. Появилася можливість учитися на вищих студіях славістики в Мюнхені, в Українському вільному університеті (УВУ), де він здобув ступінь бакалавра та в 1950 році ступінь магістра по українській слов'янській філології. Цього ж самого року мій тато з родиною переїхали до Америки, в Філадельфію в штат Пенсільванія. Батькові ще раз пощастило: від 1951 до 52 року

* Запис скайп-доповіді.

він викладав в Дікінсон коледж. В 52 році батько отримав George Leib Harrison Fellowship, а в 53 George Leib Harrison Scholarship. Ці стипендії дуже допомогли батькові здобути ступінь магістра в 1953 і ступінь доктора у 1957 році, в галузі слов'янської і балтійської лінгвістики в престижному університеті University of Pensilvania (Пенсильванському університеті). Яків Гурський почав працювати Сиракузькому університеті в штаті Нью-Йорк в 1956 році.

Так як і батькові, мамі Валентині Гурській пощастило, що вона теж на щастя вижила в Голодомор і теж, як батько, попала у табір переміщених осіб, але не в Німеччині, а в Австрії, в Зальцбурзі. В Зальцбургу Валентина училася у медичній програмі. Коли появилася можливість переселитися до Америки, моя мама перервала її науку і в 1949 році мама з батьками – Тетяною і Андрієм Шкіним та сестрою Лідою (в шлюбі Білокур) емігрували до Америки. Як і батько, переселилася до штату Пенсильванія. Вона там удачливо отримала стипендію до Бактелського університету в місті Луїсбург. У 1953 році отримала ступінь бакалавра. Вона мала успішну кар'єру. Зразу після університету вона почала працювати мікробіологом-дослідником в компанії «MorkShop&Dorm» у Філадельфії та «Bristol Marsh Script» у Сиракузах, штат Нью-Йорк.

Яків Гурський та Валентина Шкіна познайомилися в українській православній церкві, одружилися 15 листопада 1953 році у Філадельфії. Якову Гурському найкраща діяльність була сидіти в своїй бібліотеці в хаті і читати наукові книжки, і робити дослідження. Йому бути в бібліотеці – це було як іншій людині відпочивати на пляжі. Він днями і ночами сидів і працював на різних проектах. Моя мама цілий час давала сильну підтримку батькові в його кар'єрі. З 1976 року до виходу на емеритуру у 1989 році, мій батько очолював Слов'янський відділ. Він був надзвичайний вчитель і порадник студентам, і студенти цінили його знання і добре серце. Коли Яків Гурський виходив на пенсію, аспіранти подарували йому плакат з наступною цитатою Генрі Адамса: «Учитель впливає на вічність, він ніколи не може сказати де його вплив кінчається». Навіть коли він захворів раком у 1989 році і вийшов на пенсію, Яків Гурський продовжував бути порадником аспірантам

у Сиракузькому університеті. Він не тільки помагав студентам, а також і професорам. Коли батько був керівником Слов'янського відділу, він всіх професорів підтримував і боровся за підвищення. Влітку 1991 року мій батько був піднесений духом, коли стало можливо відвідати Україну, після 41 року. Запросили батька викладати курси українознавства Української Київської міжнародної школи україністики. Батько, мама і я (і також моя сестра Леся), всі поїхали на Україну. Ми з сестрою вчилися, а батько викладав. Батькові і мамі так сподобались різні екскурсії: Львів, Карпати, Дніпропетровськ. Мама і батько були дуже раді одновити контакти з родичами, але найцікавіше і що було найбільшою несподіванкою, що Україна стала незалежною, була така надія.

Після цієї поїздки тато і мама рішили почати у Сиракузькому університеті стипендійний фонд для українських студентів, які живуть на Україні. Це були спеціально для аспірантів. Після батьківської смерті цей стипендійний фонд став реальністю. Це була мрія мого батька і мами допомогти українським студентам на Україні, так як Америка допомогла їм. Не зважаючи на те, що мої батьки приїхали з пустими руками, як біженці, з Другої світової війни до Америки вони шалено вчилися і працювали, і збирали гроші з їх скромної платні, щоб вони могли допомогти новому поколінню студентам на Україні. Це 44 роки батьківської кар'єри. Він здобув сотні книжок для цієї бібліотеки. Коли мій батько помер, моя мама зрозуміла, що його любов до навчання може бути передана новому поколінню українських студентів через книжки, книжки які він так любив. Мамина приятелька пані Броніслава Скрупська допомогла їй з рішенням прислати батькові книжки в Острозьку академію.

Я дуже рада, що українські студенти матимуть можливість скористатися бібліотеки мого батька, щоб поглибити своє знання. Дуже дякую за вашу увагу і дуже дякую доктор Алла Атаманенко, що запросила мене поділитися своїми спогадами про своїх батьків. Дуже дякую. До побачення.